

NEMZETI UJSÁG

Csütörtök mart. 27.

Előfizetési díj félévre postán és helyben borítékkal 6 forint, boríték nélkül házhoz küldve 5 forint e. pénzben.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap egy egy. Lapjaink mindennemű hirdetményeket felvesznek.

Alapítá KULTSÁR ISTVÁN táblabíró, kiadja özvegye.

Előfizethető minden cs. kir. postahivatalnál s helyben a szerkesztőségnél, Zöldkert utca 488 szám alatt földszint, a hivatalban.

Tisztán írott cizmeket kérünk. Levelek a szerkesztőségnek címzendők. Egy egy hasáb-sorért apró betűkkel öt ezüst kr. számítatik.

A közben jött húsvéti sz. ünnepek miatt lapjaink mart. 25ki száma meg nem jelent.

TARTALOM.

Magyarország és Erdély Jótékony adakozások. Új irány az agitatio terén. (Folyt.) Hivatalos értesítés az árvai nyomorról. Törvényhatósági tudósítások. Biharból (közgyűfels. intéz. hat. lev.) Csongrádból (közgy. fels. intéz. hat. lev.) Budapesti újdonságok. Iskola ügy. A Joseph. int. Vid. lev.

Külföld. Spanyolország. Svéciz.

Társulatok és intézetek.

Kereskedelmi hírek.

Hirdetések.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Jótékony adakozások jegyzéke az inséggel küzdő árvamegyei szegénység számára: Kovács Miklós erdélyi püspök önméltósága 100 pft.

Jótékony adakozások jegyzéke az inséggel küzdő szepesmegyei szegénység számára: Az esztergami érseki város plebania gyűjtött 23 ft 30 kr. A primási elemi iskola növendékei 2 ft 42 kr. Valt-herr László 2 ft. Trattner és Károlyi 10 ft. Lakner Mátyás veszprémmegyei növendék pap 2 ft mind p. p. Pest martius 26.

Új irány az agitatio terén. (Folyt.)

Pestmegye gyűlésén az indítványozó táblabíró s valamennyi democratai főszónok azon elvből indult ki: hogy mivel szabad sajtó nincsen annál fogva csak a megyék tereme lehet még azon hely, melyben a közdolgot korlátlanul megvitatni s a közvéleménynek irányt adni az alkalom nyitva áll. Illy felállított előzvény után tehát ezen urak a kormányi kinevezéseknek — melyeket azonnal új rendszernek, még pedig Kreis-hauptmans Systemnek tetszett elkeresztelni — gyanúsítását célzestérnek is tartották igazságosnak is, hogy ez által a közvéleménynek irányt adhasanak: azaz; hogy közvélemény fokára emelhesék azt, miszerint a kormánynak valóban valami jogbontó szándéka van, midőn — őszintén s tulajdonképp szólva — csak az 1723. 56. törvényeziknek kíván fogantatni. A logica melly ezen számításban rejlik olly furesa, mint alaptalan, mert: valljon illő-e már általánfogva is mendemonda s utcai hírek után adni irányt a közopinionak? Valljon ép Pestnek kelle-e ezt tenni s tehát a megyének; melly nyiltan kimondja, hogy az ország többi megyéi tőle veszik irányukat, s ez által már befoglaltan azt következteli, mintha a többi megyék egyedül gyám alatt lévő emanatio s alá rendelt subjurisdictioni lennének ezen mindenható központnak? Valljon nem fekszik e mind ebben igen súlyos polgári felelősség a hazafiak nyugodt kedélyének felzaklatása végett, midőn eddigelő még — mint megismerni is tetszett — nem valami bebizonyult hanem csupán csak gyanítatott kormányi káros tendenciák ellen történik az agitatio, s gerjesztetnek a nyugodt polgárok ellenszenvre? — Egyébiránt a sajtóra visszatérve ép báró E. J. az, ki maig sem panaszkodhatik a sajtó megszorítása ellen, mert valljon nem áll-e neki folyton is szabadságában a parlamentaris kormányrendszer — mint közel jövőben meg fogjuk mutatni — egyenesen az austriai nagy monarchia egységébe utköző impracticus eszméjének védőse, és fejtegetése? *) És kérdjük nem lesz-e valljon a tisztelt báró mindenkor hajlandó megnyitni lapját K. urnak, vagy az ő pártja emberének? — mi legalább ezt tenni egyenesen ajánljukunk.

A sajtó korlátai felett a Pesti Hirlap egykori szerkesztője a múlt decemberi gyűlésben így nyilatkozott: „Hazánk alkotmányos haladásának előmozdítására — ugymond — az érdekegység létrehozására, ezután, ha ma szabad sajtó lenne is s azt a legjelesb s legtudományosabb férfiak kezelnék is, a sajtó többé mit

*) Ezen tétel előleges világosítására holnapi számunkban fogunk visszatérni, feleletképp báró E. J. nek P. Hirlapja legutolsó számában tett reclamatiója irányában. Szerk.

sem tehet, hanem a megyék útján kell működni; s Pestmegyének, hol csaknem az egész ország intelligentiájának legnagyobb része centralizálva van, a megyék élére kell állani.“ Illy módon tehát a megszorított sajtó itt csak ürügy volt, a kitérések pedig tulajdonképp csak azon politikai taktikában fekszenek, melly mindennapi kenyerének ismeri kikelni a kormány s aristocrazia ellen, és mindkettőt a hazasíne előtt gyanúsítani.

Erőszakolt ügyet s általánfogva a kétes és viszályállásokat mindig csak fonák, összefüggést nélkülöző s egymásba ütköző védvekkel lehet támogatni. Világos példánya ezen igazságnak, a democrata e gyűléseni tacticája s combinatioja. Epszertő sajnálattal mondottátok ugyanis ti indítványozótok által, és ismétlétek jobbra mindnyájan; miszerint az olly díszes, olly tekintélyes, egyedül a haza nagyjainak adadni szokott főispáni hivatal, a megyébeni lakás és az ügyekbeni folytonos részvét által elveszti eddigi súlyát s fénykörét; s vajmi nagy kár szerintek; hogy a honnagysági ezenkívül még v. a főispáni sinecurától, v. e sinecura mellett viselt más díszes hivatalaiktól megválni kényszerítetnek! De a szörnyű következtelenségnek s teljeséggel üres ide s tova beszélésnek még azzal teszték fel a koronát, midőn mondjátok; hogy a kormány ezzel nem érend mert a főispánok elvesztett tekintélye mellett elenyészik azoknak befolyása s hatalma is!!

Mi általánfogva egészen megfordult világnak tekintjük, midőn a democratai párt által a hivatalnoki sinecurát s cumulatiót látjuk védeni. De alig is mondhatok ki ezen a ti öszves tanókkal merőben ellenkező két elvet, azonnal még nagyobb ellenmodásba kelle szükségképp esnetek tinnagatok s eddig hirdettél más nemű elvetekkel is. A vagy kik mondák azt már régen hogy a hivatalképeség az összes polgárzatnak érdem utáni közjava, s — alig mondatva ki ezen elv a mult hongyülésen — kik azok, a kik most azt állítják, hogy a főispáni hivatalt dinastialis revekhez, és nem az érdem s képességhez kell ezentul is kötni? — Avagy kik hirdették valljon a boldogító ígézetet „hogy a tekintélyek ideje lejárt, és kik kívánják most a főispánok tekintélyét fentartani, s pedig azzal fentartani, hogy mint valami Dalai Lamma vagy japáni Dairi csak fény bizonyos visszavonulási szent nymbusban s minél ritkábban mutassák magukat? — Valóban csaknem hihetlen midőn mondjuk; hogy mindkettőt a democrata párt.

Ti tehát pártoljátok a) a hivatalnoki sinecurát, b) a hivatalhalmozást, c) a lejárt tekintélyek korát vissza akarjátok idézni, d) a tekintélyt csak fény nymbusban környezetten vélték fentarthatni, e) a törvényes befolyást és hatalmat is, nem a törvény által adott, hanem egyedül a fénykör kölesönözte állások által vélték gyakorolhatónak f) azért támadjátok meg a kormány újabb rendelkezését, mert ez által a megye önkormányzati hatósága veszélyeztetve van, ámbár g) ismét azt mondjátok; hogy a főispánok a megyébeni folytonos lakás által tekintélyüket s így befolyásukat és törvényes hatalmukat elvesztik! — És most méltóztassanak combinálni!!

Csak nem valamennyi szónok általánosan kikelt az ellen, hogy a főispánokat, kik eddig megye pénztárából fizetettek, ezután a kormány akarja fizetni. — Részünkről olly kevésse tudjuk csak némi bizonyossággal is, mint a pestmegyei gyűlés szónokai, ha valljon szándéka-e a kormánynak a főispánok fizetését 4—6 ezer ftig emelni; de annyit tudunk; hogy az 1550:31. szerint az alispán évi fizetése 12 tallér volt. Tudjuk továbbá hogy egyik eldődünk 1610—1622. egyszerre Bars, és Hontmegye alispánja lévén, az egyik megyétől 80, a másiktól 100 frt évdíjt húzott, s így egy század alatt 12 tallérról, 100 ftra rügött az alispán évi

fizetése. — De tudjuk végre azt is; hogy jelenleg az, 600 ftól 1100—1200ig hág. Ha már most a főispánok fizetése is illy arányban növekedett volna — a minek az idők és körülmények úgy hozván magokkal természetesen növekedni kellett vala, ha a hivatal sinecúra-vá nem fajul, állandóul a megyében kell lakniok s ott törvényes hivatal köruknék megfelelniök; avagy nem de a szegény adózók rovására történendik az? — És miután jelenleg a kormány a főispánokat törvényes hivatalkörükbe visszautasítani s az eddig törvénytelen visszaélést megszüntetni akarja, nemde jótékonyágnak kell venni — és pedig épen a democrata párt részéről, — kik az adózók olly nagy pártolóiul vettették fel magukat — a kormánynak azon eljárását; miszerint a szükségképp növekedő főispáni fizetésekkel nem kívánván a szegény adózókat terhelni, — addig is míg a nemesség maga útján a házi adóhoz hozzájárulván, ezáltal a megye pénztára e rovat nevedekését megtürendi — azt saját erszényéből pótolja?

A mi azon rettegést és ellenvetést illeti, hogy az alispánok hivatalos állása, s az ebből kifolyó alkotmányos hatalmuk a főispánok által csonkítva lesz, ha azok folytonosan a megyében lakni, s elnökösködni fognak; — ez merőben fonák félelem és ellenvetés: mert, mint lapjaink 45 s 47dik számaiban kifejtettük, a megyék politikai állása s hatalma, nem az alispán hatalmán s állásán — ki tulajdonképp a főispánnal együtt egész hatalmát és állását a megyétől veszi — nyugszik; hanem épen megfordítva, ezen hivatalnokok hatalma, a megye hatalmától veszi egész hatáskörét, — és általánfogva most is mint ezelőtt a „Nos Universitas“ minden: — ehez hasonlítva pedig a fő- vagy alispán — kivéve bíraskodási jogát — egyformán csak kevés súllyal bíró, a megye szellemében végrehajtó magistratura.

Ezen kules szerint kell már bírálni azon ellenvetést is; mintha az elnöklet a megyétől függő alispánról a független főispánra ruháztatnék által, és ezért az eredeti országgyűlési utasításokat, pótló utasítások által megvonhatná. — Egyébiránt ez különben is, csak azon súlyegyent fogná helyre állítani, melly a fenálló törvényben, tehát az alkotmány bensejében fekszik: mert miután látjuk, hogy a tisztikar önkénye s hanyagsága megállására a választott elnök — ki a tisztválasztástól csak úgy függ, mint többi tisztársai — nem elegendő, mindenesetre jótékony hatással fog lenni, egy tiszt ujtástól független — azonban a megyétől még is mindenesetre annyiban függő olly elnök, ki a politikai téren a „Nos Universitas“ nélkül mitsem tehet, s így az utasításokat sem változtathatja meg. Ha ellenben a „Nos Universitas“ beleegyezésével az utasítások netalan főispán nézetei, s nem a democrata párt indítványa szerint módosítottatnak, a jog vagy jogtalanságot tekintve — ebben mi a különbség? — „Quod uni justum, alteri aequum.“ — Ez tehát csak pártvita, de nem alkotmányos politikai nézet lehet; ha csak — de már akkor bocsánatot kérünk — a democrata párt nem tartja magát, az egész hazának, alkotmányának s mindennek mi e kettő alatt értetődik és e kettőből kifoly. De különben is, ha — mint a szónokok nyilváníták — a főispánok folytonos jelenléte veszélyezteti e hivatalnokok tekintélyét; tehát itt valami járomba-szorítási s szokatlan fénytől elvakítási eset fen nem forogván, a KK. és RR. nek félni teljességgel nem lehet!!... Atalánvéve pedig a KK. és RR. sokkal több éberséget mutatnak az anya- és pótló utasítások iránt; sem hogy egy főispán, ki — mint már mondók — csak ellenőr gyanánt van a megyében valami praedjudicialis dolgot keresztül vihetne.

Báró E. J. törvényidézéseire és a banderialis vezérségre vonatkozólag elég legyen itt megemlíteni, hogy az 1723. 56. keltekor a banderiumok ideje már lejárt, és hogy az 1659. 68. hűtlenül van idézve, mert azt úgy kell venni, hogy megengedi a főispánnak, mi-

szerint a számadások áttekintését ha személyesen gátoltatnék emberei által vitethesse véghez. — Szintén illy hűtlenül ruháztatik a megye peesétével élésnek s kezelésnek joga is az alispánra az 1550. 62. értelmében; mert az csak azt mondja: hogy a peesét az alisp., sz. bíró és eskütt által lepeesételt szekrényben tartassék és midőn kiadások történnék, az okiratok ezek által, ha — ugymond — írni tudnak s más megyei egyének által is aláírassanak. Az 1536. 36ra nézve pedig megjegyzendő: hogy a törvény a főispánok ellen a Kk. és Rk. nek a „vera et certa quaerimonia“ját teszi fel, s a feleket meghallgatni parancsolja: hogy pedig a kormány soha nem volt s nincs is e törvény ellen, azt az eddigi szakadatlan gyakorlat, sőt jelenleg is több megyében munkálódó kir. biztosok eléggé igazolják. (Vége köv.)

Hivatalos értesítés az árvai nyomorról. Több különböző, és a szoros igazságtól némelly részben eltérő hírlapok általi hirdetések tettek az árvamegyei egymást érő két utósó évekbeli terméketlenség előidézte nyomor tárgyában; minthogy pedig épen ezen borzasztó hírek, az egész haza és kormány méltó figyelmét vonták magokra, és így a legkeményebb keblet is könyörületesre s irgalomra indítván, nevezetes, folyvást tartó segedelmezéseket eredményeztek, — miszerint tehát a nagylelkű honfiak s felebarátok az inség és nyomor valódi állapota felől hitelesen értesítettven meggyőzethessenek, hogy jölehet még eddig, hála legyen az egek urának! valódi éhhalál esete legalább hivatalos tudomásra elő nem fordult, nagylelkűségök mindazáltal a nyomorban sorvadozó szegény népnek éhveszélytől megmentésére igen is szolgált és szolgáló, és mennyire az emberbaráti segedelmezés elkerülhetetlen szükséges, legfőbb, legszentebb kötelességnek tartathatik, minden leplezés nélkül hivatalos hitelességgel a kebelrázó inség állapotát előadni. — A kebelbeli inség köztudomású lévén, és mindenki által éreztetvén, a ns megye kötelességéhez képest, azt jó eleve, még mult évi aug. havában tartott rendkívüli közgyűléséből ő fels. legkegyelmeseb urunknak, mint minden alattvalóitól minden veszélyt legkegyelmesebben elhárító fejedelmnek, és egész Arva majdnem 1/3-od részbeni földesurának hódolólág előterjesztvén, a hátramaradt, és be nem hajtható adó elengedéseért és nyújtandó kegyelmes segélyért folyamodott; ugy szinte a nmu magyar királyi h. tanácsától az országszertei segedelmezés elrendelését szorgalmazni el nem mulasztotta, egyszermind pedig egy állandó választmányt nevezett ki, kiképek örködendőt, s a begyűjtendő segedelmet kezelendőt, igazság szerint az inségeskedők közt elosztandót, és egy szóval mindenre pontosan s lélekismeretesen fölügyelendőt. — Beköszöntvén így az inség, miután számos pár család kiköltözni vala kénytelen, Nemesztó járás főszolgabírája által bejelentetett, mikép Erdőka helységében harmincznál több kisdéd, szüléik által elhagyatva, minden ápolás hiányában éhveszéllyel küzd! — A mennyire ezen borzasztó körülmény semmi időzést nem engedett, minden halasztás nélkül elnöki leg a szerencsétlenek összeírása s ideiglenesen élelemmel ellátása eszközöltetett; a mi is rövid idő múlva tartott közgyűlésnek a választmányi elnök által körülményesen bejelentetvén, azon fentebb érintett borzasztó hírlapi közlésnek alkalmaul szolgált, melly oly magyarázat mellett valószínű, mikép ha a rögtöni segedelmezés nem nyújtatik, bizonyosan ezen szegény gyámoltalan s éhséggel küzdő kisdédok borzasztó enyészett áldozatává leendettek volna, kiken tovább emberbaráti házakhozi kiosztás által segítettett. — Az állandó választmány legfőbb gondja volt, miképen a már begyűjtött (mellynek főbbike az árvai uradalom főkormányzója gr. Zichy Ferencz ur ő nagyméltósága, mint jobbágyai iránti példás jótékonyaságáról s atyáskodásáról országszerte ismeretes országnagy által, majorság, és így tulajdon gabona hiányában megvásárolni rendelt 2,000 p. mérő árpa, és 3,000 m. zab, méltó megemlést érdemel) és még begyűjtendő segedelmezés, nem községek, vagy telkekint — a mi közönségesen illy esetekben történni szokott — hanem egyedül a valódi inségeskedők közt legszorosabb ellenörködés mellett kiosztassék; és így előre bocsátván azt, hogy jölehet az egymástérő két utósó évekbeli terméketlenség tekintetéből, az egész megye minden természetmennynek hiányában van, mindazonáltal annak harminczhárom helysége, mellynek minden burgonyája kiázott, s elvetett zabja, melly egyedül rendszerint vették, 1/3-od részében éretlenül lekaszáltatott, oly

szomorú állapotú, hogy valódi inséggel küzködni kénytelen. De miután azok keblében is találkoznak oly egyének, kik vagy kevés tőkepenzeesék, vagy egyéb ingó javakat bírnak, mellyek segedelmezéssel a mostani hiányt kipótolni képesek — azért a legszorosabb, és három osztályú összeírás rendeltetett el, mellynek elsejébe azok számítottak, kik minden külségedelem nélkül élhetnek; második osztályba soroztattak azok, kik természetmennyekkel tavaszig, azaz legfeljebb május közepéig ellátvák; a harmadik osztályba soroztattak azok, kik már most valódi inséggel küzködenek, kiket mindenképp ápolni és felsegíteni feladataink legfőbbike, annál is inkább, mivel azok száma egyedül ekorig 8257 személyre rüg; már ha a mint szükséges is, számba vétetik a második osztály, melly mennyiségére nézve a harmadikat fölülmulja; — ha ezenkívül még ezekhez soroltatandak Jablonka, Ljeszek, Bjelipotok, Chlebnice igen népes helységek, mellyekre mint másodrendű inségeskedőkre mindenesetre bővebb adakozások beérkezéssel, kellő figyelmet fordítani elkerülhetetlen szükséges, akkor bizonyára valódi nyomorral küzdő, és így közellátást igénylő személyek száma körülbelül 30,000-re létehetik. Illy szomorú helyzetben, miszerint a harmadik osztálybeliek legalább ideiglen megvigasztalathassanak, a kétségbeeséstől és éhhaláltól megmentessenek, az árvai uradalom részéről megajánlott ármennyiség a 8257 inségeskedők között, minden személyre 1/3-od mérőt számítván, minden pontossággal szoros ellenörködés mellett elosztatott — azonfelül pedig járásbeli tisztviselő uraknak, uradalmi kerületi tiszteknek s előljáróknak szoros kötelességül tétetett, minden rendkívüli nyomor eseteire felügyelni, aféleket rögtöni segedelmezést és orvoslás végett, késedelem nélkül bejelenteni; melly czélszerű rendelkezés jö sikere is lön, mert több eféle nyomor rögtön enyhítettett s elhárított. Ezen nyomor még azon szomorú körülmény által is tetemesen neveltetik, hogy a kiköltözők, most ismét nagyobb számmal visszatérnek, ezek minden ingó s ingatlan vagyonaikat eladván, az otthon maradt szegénységnek utósó pénzeesékét kiszitták, és most ütközben azt egészen elköltvén, az inségeskedők legnagyobb terhére esnek, s a nyomort végtelenül szaporítják.

Mindezekből kiviláglik, hogy jölehet a kegyes adakozások szép reményt nyujtanak, mégis az inségeskedő ezeket tekintve, csak borzalommal tölt el minden jó érzésű keblet a jövőnek bizonytalansága; — legfőbbet remélhetni ugyan felséges koronás urunk legkegyelmeseb atyai szivétől, ki e nemes megyének két egymástáni legalázatosb felírására, fejedelmi és itteni legnagyobb földesuri kegyelmével leghivebb, de legnagyobb inséggel küzködő s majdmajd haldokló alattvalóit s jobbágyait, a nagy szükséghez aránylag gyámoltani, felsegíteni, és a végpusztulástól legkegyelmesebben megmenteni fogja; — adja az egek ura, hogy ezen legfőbb vizasztalás már mielőbb érkezzék. — A választmány minden tehetségét megfeszíti, minden forrást kimerít, mellyből legparányibb segedelmezést is várhatni; így a szépnem s nagylelkű hölgyek felszólítottak, miszerint gyöngéd érzéseikhez képest, az inség enyhítése nagy munkájához tehetségök szerint járulni, s kézi munkákat készíteni sziveskedjenek, mellyek a május 25-kei tánevizálgalom alkalmával, melly bizonyosan nem mulasztandó, hanem jótékonyaság eszközeül szolgáló, sorsok által, mellyeknek 10,000 nyomtatandó jegyei országszerte szétküldetendnek, kijátszatni fognak, és így ez által is — a jótékonyaság tőkénének szaporodása remélhető. — Minden adakozások jegyzéke, kezelésük módja, miképeni és hová fordítása s eredménye, hiteles kivonatban a t. cz. közönség elibe terjesztetni fog, hogy világosan meggyőződhessek, s örvendhesen, miszerint a nagylelkű felebaráti jótékonyaság az éhséggel küzdő embertársak fentartására és legkínosb veszélytől megmentésére szolgált legyen. — A begyűjtött pénz azonnal burgonya és gabonavásárlásra fordítottatik, miképen egy része szükséges élelemzésre szolgáljon, a többi vetőmagnak maradjon. — Az előadottakból világos, hogy az inségeskedők nagy száma napról napra szaporodik, és így a felebaráti irgalomnak szaporodása felette kívánatos, melly nélkül kétségbeesésünk kellene. Nemeslelkű honpolgárait ne vonjátok el kegyességteket szerencsétlen honfitársaitoktól — minden irgalomfűlért, mennyei áldás, minden lépteiteket az öntudat leggyönyörűbb érzete ki-

sérendi! *) Árvaváralján mart. 3án 1845. Az állandó választmány elnöke.

TÖRVÉNYHATÓSÁGI TUDÓSÍTÁSOK.

Biharból. Mart. 11én. Rendes évnegyedes közgyűlésünk mart. 3án vevé kezdetét, mellyet elnök másod alispán ur a megye állapotának körülményes szokott kimerítő előterjesztésével nyitott meg, ezt nyomokban követte a scontrók felolvasása, nem azért, hogy az illető, jelentéseik beadásába hanyag tisztviselők reá figyelmezzenek, hanem hogy olvasásuk alatt a társalásra idő engedtessek. Feszültebb figyelemmel kísérlők a h. tanácsnak felolvasott azon intézményét, mellyben e megyét oda utasítja, hogy a kebelében létező minden közös irányú s érdekű társulatokat összeírattván, alapszabályait megvizsgálás, s jóváhagyás végett, hozzája felterjessze, s illy társulatok ne létezzenek a megye által, miglen alapszabályaik felsőbb helyről jóváhagyást nem nyertek, érdekes vita vala felette, sokan azt teljesedésbe kívánták venni, mert a kormánynak főfelügyeleti jogánál fogva, a létező társulatokról tudomást szerezni, alapszabályait vizsgálni teljes joga vagyon, és midőn mostanság azokról magát értesíteni rendeli, alkotmányos jogaink, az által semmi eszékülést, vagy rövidséget nem szenvednek. — A többség azonban, a kormány azon jogát, hogy az egyesületek szabályai megerősítés, jóváhagyás végett alakulásuk előtt hozzája felterjesszenek, el nem ismervén, feliratni rendelé, hogy megyénkben semmi veszedelmes irányú társulatok nem létezzenek, de illyeneknek alakulhatását meggátolni mindenkor főkötelességének is fogná tartani, azonban a kormány székeknek beavatkozási jogát a magány egyesületek felállításában, törvények hiányában, el nem ismeri — fenséges nádor ispánunknak, f. e. jan. 22én tartott soronküüli közgyűlésünkben tett felírásunkra érkezett levele; mellyben a megye rendeit értesíti arról, hogy a n. h. tanácsnak mult évi, s ő felségenek neve alatt ez évben kiadott két intézménye közt semmi összeütközés nincsen, odautasítván egyszermind a rendeiket, hogy a királyi biztos irányában annak idejében kellő engedelmességgel és tisztelettel viseltessenek, tudomásul vétetett. Elhalt érdemes házi főpénztárnokunk H. A. helyet, a megye jelen viszonyai között, őnmaga helyettesítette A. J. urat, kinek a pénztár már által is adatott; G. J. deák-szertartású püspökségi főügyvéd, a kezelése alá bizott börtönök körül — tett visszaélései, — s hivatali kihágásaiért, ügyvédi vélemény folytán, tisztí kereset alá vétetni rendeltetett, — Borsodmegye körlevelére a helytartótanácshoz felírás intéztetik, az alkotott törvényeknek más nyelvekre is czélba vett lefordításá ellen, a nézetből, mert ez előtt mig törvényeink csupán csak deák nyelven valának szerkesztve, azok más nyelvekre soha sem fordítatának le. — Érdekes tanácskozási anyagul szolgált a 9ik t. cz. értelmében munkálkodott k. ponti küldöttség jelentése, a teljesített összeírás, és közmunkáknak miként leendő használatáról — számosan valának kik a mult évben megkezdett, de be nem végzett nagy vízi munkálatokat, átmetszéseket, a törvényt mintegy felfüggesztve, még jövő 1ső novemberig a törvény ellenére közmunkával kívánták bevégeztetni, de erről a többség által a nyilvános törvény értelmében elütettek, — a zsidóknak a közmunkák pénzeni megváltása, bár ha folyamodtak, meg nem engedtetett — azonban a helység bírái, s előljárói a közmunkák teljesítése alól felmentettek.**) S. J.

Csongrádból. F. é. mart. 10én kezdett évnegyedes közgyűlésünkben másodalispán Temesváry István szokás szerint a megye jelenlegi állapotát, és a felveendő tárgyak sorozatát előadván:

1sör felvétetett a n. mélt. m. k. helytt. a Zsembéri család nemesedési ügyében érkezett azon k. intézvénye, melly okadatos jelentést kíván arról, hogy az előbbi e tárgyú k. k. parancsot miért tette a megye félre? Mire is határozatott, hogy azon megyei végzés

*) Részünkről örvendünk, hogy közlésünk az érdeklött gyermekek éhhaláláról nem valósult; azonban tagadni nem lehet, hogy levelezőnknek általunk félreértett közlése, mindenesetre fő- okul szolgált arra, hogy Arvamegye szegényei oly hazaszerte buzgó pártolásra találtak; ennél fogva kétszeresen örvendünk tévedésünknak — ha örömmel lehet nevezni azt, mi a jótétemény mellett annyi inség emlékével kapcsolatban áll. Szerk.

**) T. levelezőnk kérdésére, kinyilatkoztatjuk; miszerint eddigi közléseim azért nem adtuk, mivel azok későn érkeztek mindíg kezeinkhez, akkor t. i. midőn már a híreket, másik t. levelezőnk tudósítása szerint közöltük. Szerk.

— mely az e részbeli okokat elősorolja — a tisztelt kormányzékhez felterjesztések. —

2or Heves és élénk vitákat idézett elő azon kérdésnek eldöntése, hogy sz. k. Szeged városában állandóan egy kral felebb méretek-e a hús, mint a kebelbeli többi mezővárosokban és helységekben? azonban a mezővárosi és falusi mészárosok jobban értvén a nyers tömeg, erő becsüdtéséhez és megvédégléséhez, hatalmas „maradjon” szóval nyertek lettek.

3or Szegő József mult or. gyűlési egyik volt követünk folyamodása olvastatott fel, mellyben előadja, hogy ő tiszta meggyőződéséből Bezerédj Istvánnak Tolna megye fiának nyomdokit követendő, magát e megyebeli birtokaitól, azon kivételi kulcs szerint, mellyt az országos ülés elfogadott — megadóztatni kívánja, kérvén a RR. hogy az illető adómenyiség átvételére valakit biznának meg. Melly ajánlat noha jegyzőkönyvileg megdicsértetett, követőkre épen nem talált.

4er A megyei elaggott vagy szerencsétlenné lett tisztviselők nyugintézetének szabályai olvastatván fel, azok részint módosítottak, részint helybenhagyattak. Egyébiránt nagy lelkesedés ez eszme körül épen nem mutatkozott, mit leginkább az indítványozó Sz. J. táblabíró ur jelenlegi népszerűségének tulajdoníthatni. Többnyire ezen nyugintézet pénzalapja nevelésére valamennyi megyei táblabírák és uradalmak felszólítottani rendeltettek.

5ör Zala megyének országgyűlés tartás iránti feliratot sürgető levele nem pártoltatott.

6or Borsodnak az új törvények több divatozó nyelvekre lefordítását sérelmező levele pedig tudomásul vétetett.

7er A marhahús ára 12 krajczárban most is meghagyatott.

Jövő évnegyedes törvényszékünk június 2kán közgyűlésünk pedig ugyan azon hó 16dikán veendő kezdetét.

Budapesti ujdonságok. Lapjaink száma a következő tavaszhoz félével egy ujjal szaporodik, melly szintolly mértékben köz szükséget pótoland, a millyben szeretnénk meggyőződve lenni, hogy azt az illető közönség buzgó pártfogásában fogja részésíteni, értjük az iparegységlet által hetenkint egyszer kiadandó s dr. Válas Antal által szerkesztetendő encyclopaedicus tartalmu „Heti lap”ot, mellyt valamint programja a legérdekesebbnek ígér, úgy a megnevezett szerkesztő s többi dolgozó tagoktól, megannyi szaktudósoktól és műértőktől csupán velős és gazdasági, gyári s mesterségi iparunkra nézve fontos közleményeket várhatunk. Ajánlja e vállalatot rendkívüli olosósága is, évnegyedi előfizetési díja vidékre csak 2 pft levén. Egy másik új hirlap, melly szinte tavaszra fog kicsirázni, a „Pester Zeitung”, körleveleket küldözött ns Pest városa érdemes tanácsosaihoz, mellyekben őket, mint a kebelbeli ezéhek biztosait, fölkeri, hogy a hatóságai felügyelők alá bizott ezéhek között „eredményes ajánlásaikkal” előfizetőkre toborzást tartanak. Megvalljuk, ez eddig nálunk új neme az előfizetés gyűjtésének, s ha a szerkesztőségnek, mint hinni akarjuk, komoly szándéka kiadott programja szerint járni el pályáján, akkor ügyét a becsületes polgárok hazafias rokonszenve kétségen kívül olly pártolás alá veszi, hogy hasonló toborzásokhoz folyamodnia egészen felesleges, mert jó irányu s hozzáértőkkel kezelt politcái lap nálunk nem igen aggódhatik jövődjé iránt... Minél kevesebb van kifejlődve műiparunk, s minél kevesb a mestereknél a hajlam, ezébeli biztosításaik mellett még mesterségeik tökélyesítésére s az előhaladásra figyelmet és erőt fordítani, annál érdemesebb volna a fáradságra, hogy a ezéhek érdemes hatóságai főnökei hasonló toborzatokat az illető testületek közt nem annyira politcái, mint a mesteremberek szakába közelebb vágó lap számára vigyének véghez, minő a főnebb említettük encyclopaedicus „Heti lap.” Szeretnénk tudni, ha valljon a felszólítottak e folyóiratnak a mondott körökbeni ajánlgatására s pártolására kéretnének, mutatnak e hajlandóságukat, e felszólítás teljesítésére? — Am. évi télhó 1től öszhó utoljájig — az „Ungar” szerint a helybeli dologház fegyenczei 1088 frt 26 kr. kaptak be kézműveikért... Szeretnénk tudni, ugyanazon tíz hónapi időszak alatt mennyi értékűt kaptak ki jámbor emberek zsebéből olly egyének, kiknek eddig a dologházban nem jutott ki megérdemelt helyök? — A középponti vasút vonalát Váczig sz. István napjára (nyárutó 20.) elkészíteni szándékoznak, melly napon először fogna rajta a kocsivonal megindulni. E szerint meg fog történi, mi eddig aligha valaha történt, hogy a nevezetes nemzeti

ünnep Pesten nagyobb fényvel ülessék meg, mint ősbuda várában.

Iskolaügy. A pesti kir. tanítóképző intézet növendékeinek legelső féléves próbatétei, n. t. Nagy Péter igazgató ur elnöklete alatt, mult és f. hónapban, nevezetesen telutó 27 s tavaszé 5 s Sán tartattak, belvárosi rácz-utca, Horváth házban felállított kir. tanító-képző intézet teremében. A próbatétek tárgyai következők voltak, 27én: módszertan, olvasás, helyesírás, földleírás, számvetés; 5én: kikérdő vallás-, szertartás, szenttörténetek, magyar nyelvtan, szépirás; Sán: elméleti s gyakorlati hangászat. (Tanítók, rendesek; t. cz. Márkli József s Zimmermann Jakab urak; hangászat: t. cz. Formágyi György ur.) Mindegyik próbatétre — igazgató ur részéről egy-egy lelkes, megelégedést jelentő, buzdító, s a tanító urakat illetőleg, köszönetet nyilvánító szónoklat következett, — tanításra szintugy mint tanulásra hathatós ösztönül szolgálendő. Ez által azonban a jelen próbatétek befejezve még nem voltak. Az áldozó nap kedves komolyan veti vissza utósó fény sugarait: a mármár félévre letünendő próbatétek most kezdték hatásukat a szivre is kiterjeszteni. Ugyanis, igazgató urnak jeladására inkább, mint felszólítására az egész intézeti ifjuság a következő igen érdekes hymnus-czikket éneklé, hangora, s a jelen voltak részéről, a legszentebb érzelmek kíséretében:

Ur Isten! tekints egedből
Kegyesen országunkra,
Küldj malasztot kegyelmedből
Ferdinánd királyunkra,
Te magasztaltad őtet fel
Itt e földön felettünk:
Tartsd meg hát jó szerencsével
Ferdinándot minékünk.

Ugyanez — a hangorázó tanító urat Vörös János tanuló váltván fel — még egyszer énekelte, ismételt erőlyel, s ugy látszott, mint ha ifjaink — elsőtől utósóig — a hely koszorujáért vetélkedni, vagy azon nagy hálaima képét akarnak minden vonalaiban érezhetőleg a képző tehetség eleibe állítani, melly egykor a mivelt magyar nép ajakairól felséges nevelőjének, ap. királyának trónjához a vett jótéteményekért áhitattal felzeneg.

Pesten mart. 20án 1845. Az ájtatos szerzetiek lakából ma költözött át az 1838ki szomorú emlékü árvíz után alapult, s örök hálaul ő cs. kir. felsége országunk Nádora nevtől Jóséfi-nek czimzett árva nevelő Intézetbe nt. Raffay János, kegyes rendi áldozár, s a kir. főlemlé tanodák 3ik osztályának tanítója, itt a második osztály, e mellett az egész intézet hitani oktatását által veendő. E lépésre határozá őt a Pest városi nemes tanács, és választott polgárság közkivánata, melly részére illető előjáróinak megegyezését is ki eszközölte. Nem csak Budapesten, de lehet mondani, hazaszerte e Raffay név ismeretesh, sem hogy ismertetőre, vagy feldicsérőre szorulna. Miért is csak örvendeni lehet ezen intézetnek kitűzött felvirágzása és naponkinti haladása tekintetében; mi végre alkalmasb, igénytelenebb, sőt magát s önérdékét feláldozóbb egyént keresve kellett volna keresni. Mennyi igaz rejlik e rövid mondatban tudják Budapesten a szükségkel küzdőkön kívül sok főbbrendűek s vagyonosb házak, hol amazok nyomor-tágitása végett — szolgálatot, segdelmet, s vigasztalást eszközölni serénykedett: tudják a nevelés súlyos gondjait véle megosztott sok szülők: tudják számtalan tanulók, kikről atyailag gondoskodott, majd jó tanácsosai, értékkel, élelmi keresettel vigasztalván, majd szószólása, s közbenjárása által kétes helyzetökből emelvén ki őket: de tudják főkép, és maig is hálás szívvel emlegetik ama gyász emlékü áradat vészei elöl a nemzeti és tanodalmi iskolákba menekvő 180at haladó egyének, kiknek ügyét tulajdonává tévén, éjjeli s nappali gondal s fáradsággal enyhíteni törekedett. Történt ezalatt, sőt máskor is számtalanszor, mit szemtanuk bizonyítanak, hogy izletesb étel-italát a gyengélkedők táplálására a lattomba küldözgeté. Elhallgatjuk azon számnélküli jó tetteit, mellyeket, halja tudta nélkül, jobbjá véghez vitt: azonban azt el nem mellőzhetjük, miként ezen iskolai évben 200nál több tanítványok fáradhatlan oktatása mellett, szünnapokban kétszer hetenkint, bármi kellemetlen idők s utak daczára is, a pesti dolgozó házbeliek magyar, német, tót nyelven tartott hitserköléstani vigasztalására gyalogolt; sőt a most vállalt foglalatok köréből is ez utóbbi szolgálatának folytatására elhatározott készséggel nyilatkozott. Illy erélyes buzgalmu, s mások testi és lelki ügyét illy részvét-

tél felkaroló férfutól az árvaház csak üdvöst és czeiszerüt reménylhet. Aldás és süker égbül minden törekvéseire!

VIDÉKI HIREK.

Czáfolat. Selmeecz, mart. 12én. Meglepő volt valamely német lapból a Nemz. Ujságba is átvett, és minden emberi kebelből csak borzadással megható abbéli eseményt olvasni, miszerint itt bizonyos tehetős (?) polgár ál-holtan eltakarítottván, s más nap az őt vivők megszólalása nyomán kiásatva, állítólag vállarrágottan találtatott volna. A kuforrásul szolgáló lap levelezője akár mendemondán indulva, akár, hihetőleg neki kedvencz látesövön, vagy ha tetszik, szemüvegen tekintve a dolgot e hazug hirt költötte, a mi nem a legjobb szint eláruló hiba, talán hasonló a szinte valamely német hirlap azon levelezőjéhez, ki a helybeli evang. tanítók díját 300 pfttal, azt a ns város kath. része alapos okoknál fogva valósággal meg nem toldhatván, erővel a német lapon megtoldotta s illy mystificatioval egyéb bányavárosokat is a példa-utánzására tüzelte. Visszatérőleg a felvett tárgyra egyedül azt állíthatni, hogy a felnyitott koporsóban a tetem szokott helyzetében sérületlenül lenni találtatott. És ez legyen fő tiszt. Fejér György helyes észrevételeinek igazolásul is. Várady Móricz.

KÜLFÖLD.

Spanyolország. Madrid, mart. 4. Az egész minisiteri sajtó vértet öltött magára az ugynevezett 3 percentes beladósággali finantz működésének Garnier-Pagès francia kövei által történt megtámadtatása felett, s tagadja hogy új papír, igazságtalannak találja, hogy a barátságos Franciaország a kormányt zavarba ejti, egyébiránt azzal vigasztalja magát, hogy habár e papír a párisi börzen hivatalosan fel nem jelentethetik is, de az által akadályozva épen nem lesz, hogy nem hivatalos utakon általa fontos üzletek létesíttessenek. Hogy a külföldi hitelezők, a biztosíték elvesztése következtében, mellyt eddig a nemzeti javakban bírtak, súlyos helyzetbe jönek, csak mellékesen érintetik meg, azonban a moderánsok részéről is tapasztalni némely tekintetben bizonyos elégtelenséget és panaszokat a carlisták növekedő merényeik felett, s nem ritkán hallhatni, hogy e pártbeliek a népgyűlöletét a nemzeti javak vevői ellen felizgatják és az egyházból kirekesztéssel fenyegetőznek. — Gibraltárból írják, hogy febr. 21dikén Tanger partjain svéd-dán hajócsapatok jelentek meg s a tisztelt consuloikat partra szállították, ezek illő tisztelettel fogadtattak s a bevezett vita után állomásaikat ismét elfoglalák.

Paris, mart. 10d. Vitoriaiban ismét elfogatások történtek a városég tiszteik között, azok, közül kik a bergarai szerződés következtében csak most léptek a seregbe, a városból többen kiűzettek, közöttük vala Cuerrillas tábornok is, ki Manchaba küldetett. A befogatottak mindnyájan az abszolút véleményűekhez tartoznak. A kormány vizsgálatot rendelt, hogy a Burgosban szállásoló lovasezred tiszteik által a királynéra köszöntött bizonyos áldomásmondatok szerzőjét kikutassák. Bizonyos vendégség alkalmával némelyek az „abszolút királynő” némelyek az „alkotmányos királynő”-míg mások az „1837ki alkotmányért” ittak. Innen láthatni milly vélemény különbség létezik magában a seregben is. Cadi x herczeg — Francisco de Paula idős fia (t. i. egyike Izabella királynő kerőinek) parancsnoksága alatt álló lovasezred megérkezett Madridban, hol jövendőben őresapatként maradand. A febr. 2skán reggel Perpignanból Barcelonaiba indult gyorskocsi, melly gyorszerind a franciaországi levelezéseket is magával vitte. la Torderaban, Hostalrich és San Celoni között tökéletesen kirabolattott. Geronából este 5 órakor indult el, s mintegy 10 óra tájban 15—tetőtől talpig felfegyverkezett — banditáktól körülvetetett. Az utasok kénytelenek voltak kilépni s az ut-árkokba vonulni, míg a rablók a kocsit kikutatták. Három fiatal ember, egyike gazdag család ivadéka, a hegyekbe hurcoltattak, kiket valószínűleg a követelt kiváltási díjig kezeskép megtartandnak. Az utasok ládái, kivéven egy francia kereskedőt — ki iránt általában véve nagy figyelemmel viseltettek — darabokra törtettek, a bennük levő értéket elraboltattott, a levélzsák is feltörötett s kizsákmányoltattott, a magánlevelek az uton elszóráttak. Több évek óta nem történt ehez hasonló esemény Perpignan és Barcelona között.

Sveicz. Zürich. A mart. 10én tartott országgyűlésben a szabad csapatok feletti utasítások nyilvánítása bevezetett. Több követek szót emeltek az idegen közbéjárás ellen, nevezetesen a francia kormánytól küldött jegyzékben uralgó hang ellen. Erre vonatkozólag a thurgau követe (Kern tr.) ekép szólott: „Az ismert utasítások, mellyeket a szövetségi rendek, a szövetségi kérdésekben ritkán tapasztalt összehangulat boesítottak ki e kérdés felett, a bel- és külföld előtt bizonyosságul szolgálják, hogy a szövetség által rájuk rótt kötelességeiket nagyon jól ismerik, a nélkül hogy e vagy ama oldalról szükségük volna rá emlékeztetniök. Valójában, miután a sveiczi kantonok majd egyhangulag utasításaik által bebizonyítják, miszerint nagyon jól tudják mit követelnek a népjogi elvek, mit a szövetség maga, joggal várhatni lehetett, hogy a külhatalmak semmi alkalmat nem találандnak Sveicznak e felett oktatást adni, melly magában is véve, de különösen azon

hang, mely a mai elnöki nyilatkozatban említett közleményben találhatók, az önállás s függetlenségre nézve — mit kisebb státusok ellenében is tisztelni kell — nagyon sértő. Bern hasonlóan a nemzeti tekintélyt szilárdon védőleg nyilatkozott. Végre 12 1/2 szóval 8 1/2 ellen e határozatot: a szabadesapatok kérdését ugyan azon bizottsághoz utasítani, mely már a jezsuita kérdésben összeült. Ez alkalommal a kantonok ép úgy szavaztak, mint a jezsuita-kérdés felett.

TÁRSULATOK ÉS INTÉZETEK.

Iparegyesület. Szerenéséje volt az iparegyesület választmányának és Hontmegye rendi által felszólított, hogy járulna hozzá azon munkások terjesztéséhez, melyek a nép java körül annyit s oly sikeresen faradozott felső-rakonczi lelkes, nagy tisztelt Matuska József készítette, s a tisztelt megye rendi elfogadásra s népszerűsítésre méltóknak ítélték. A munkák eziméizek: „A szederfa és selyemtenyészéséről” és „A gyümölcsfa nevelése és nemesítése a tanítók és tanulók számára.” Igazgató választmányunk, mind hogy az igen becses megkezdésnek lehetőleg eleget tegyen, mind azért, mert a fent kijelölt dolgozatokat népi iparunk tekintetéből feletté fontossáknak ítélték: nemcsak min könyvtárunk számára aláír, hanem kebelének tagjai között köröztette is a megküldött aláírási ívet, s alulírottak megtagyá, hogy mihelyt a munkák a sajtó alá kerülnek, azonnal a választmány nevében is kérje felírásokat a tisztelt közönség figyelmét, különösen pedig intézzen kérelmet hazánk nagyobb földbirtokosaihoz, a népnevelés minden hő barátaihoz, hogy a munkások ingyen szétosztásával igyekezzenek népünk körében megismertetni a szorgalomnak azon ágait, miknek neveléséről a gyakorlat szerző ur kétségkívül igen czélszerű és helyes oktatást adhat. — Szerző ur ugyanis szíves volt beüldöztetni hozzánk selyemből, melyet felső-rakonczi híveivel tenyésztetett, mutatványt, — jelenté, mikint szedereseméit szám nélkül vannak, s 4—20 pkron kaphatók, — beadott szilvácz (lekvárt) jelentve, hogy ollyat hívei évenként 100 mázsáig készíthetnek, — tudatá, hogy híveinél számos mázsa aszalt gyümölcsökre lehet megrendeléseket tenni, sat. — s mind ez elegendő tanúság arról, hogy szerző ur mindenesetre képes tanácsot, oktatást adni, melyet a földnépe megértsen, követhessen, valószínűsíthasson. — Alulírott előtt fekszenek a szederfa- és selyemtenyészésről irt munka példányai, mik magyar és tót kiadásban már másodszer hagyják el a sajtót, s Pesten kaphatók Matuska Károly ügyvédnél, zöldfa-utczában, gróf Festetics házában. Ugyan e munkának német példányai legfőleg a jövő hónap kezdetéig késnek. A gyümölcsfák nevelése és nemesítése felől írott dolgozat, szinte három nyelven szerkesztve most becsátatik sajtó alá. — Az aláírók tehát, kik s Hontmegye felszólítása következtében a könyvecskéket megszerezni igérkeztek, az első könyvet a már tisztelt úrnál Pesten, akár azonnal felvehetik, akár ha inkább tetszik a másiknak megjelenését bevárva, ezzel együtt vihetik el. A pénzt miután a könyvekről Pesten vévényt adtak, méltóztatassanak a legközelebi sóhivatalban letenni, s az ipolysági sóhivatalhoz intéztetni, honnan a vévények nyugtatva fognak visszaküldetni. — Ara borítékba füzne 13 kr. pp. — Szerző ur, a népi szorgalom egyéb ágaira is kiterjeszt-

vén figyelmét legközelebb, utmutatást adand a takácsmácsonya (carduus fullonum) természetéről, melyből már tavai is annyit állított elő, hogy vele a balassagyarmati posztókat elláthatta, s reméli, hogy ez idén a temetőben, az iskolás gyermekek segédelmével legalább 10,000 bogácsot természet: továbbá értekezendik a méhtenyészésről, melyet hívei között sikerült annyira emelni, miszerint 20 mázsa mézre elfogadhatnak megrendeléseket; — egyúttal szerző ur még a chinai-thea ápolásáról is fog szólni, mint a mely nagyobb fogyasztási ezikk kezd lenni nálunk is, s kivált a méhtenyészés körében nagy figyelmet érdemel. — Meg vagyunk győződve, hogy Matuska úrnak annyi águ gondoskodása nemcsak megérdemli, hanem meg is nyerendi mindazoknak pártolását, kiknek, mint hazánk magas aristocráciájának, s a nép-ügy barátjának, mind szent hivatásuk, mind dicső törekvésük a nép sorsán kivált az által könnyíteni, hogy újabb és újabb jövedelmező iparágakra szoktattassék, képesíttessék. A nép java, s mind mezei gazdaságunk mind iparunk emelkedése leszen, ha teljesíték a hivatást és sikeríték törekvéseiket áldásos jutalmok. — Martius 22d. 1845. Csanády jegyző.

Énekiskola. A pesthuidai hangszegyesület kormánya alatti nyilvános énekiskola t. ez. részvényeseinek idei közgyűlése f. é. martius 30án délelőtti 10 órakor tartatik Pesten a városi redoutépületben, melyre minden t. ez. részvényes tisztelettel meghívatik. Fő-tárgyai: múlt évi számadások bemutatása, s tisztviselők választása. — A hangszegyesületi mtgos elnök rendeletéből. Mátray Gábor énekiskolai igazgató.

Kereskedelmi hírek.

Jelentés az idei József-vásár felett. A jelenleg is még mindig akadályozott hajókázás s rozsz utak okozák, hogy az ez idei József-vásár valamint a hazai termékek, ugy a kézmű ezikkre nézve is középszerű vala; csak a gyapjunak volt nagyon jó kelete; s így a legtöbb raktárok kiüresítettek. Kicsinben e vásár szinte csekély vala a kedvezőtlen időjárás miatt. — A hazai természetnyelék ára köv. volt pengő pénzben: timsó (fejér) mázsája 7 ft, anisé 12—18 ft, dárdany mázsája rozsnói nyersé 12—13 ft, liptóié 11 ft 36 kr.—12 ft, regulus mázs. 27 ft, aurum (zöldé) mázs. 13 ft 13 kr., erdélyi 12 ft 30 kr.—13 ft, pálinka (gab. 20 foku) akója 4—4 ft 24 kr., seprű és törköly 6 ft 30 kr.—7 ft, szilvápálinka banáti 6—7 ft, szeremi 8—12 ft, borlél (30 fok) fokontint 13—14 kr., kőrös-hogarak (természetben) mázs. 110—125 ft, toll, ágyi fosztatlané 22—68 ft, fosztozt 32—140 ft, pehelyé 100—140 ft, iróttól 1000e 48 kr.—1 ft 18 kr., bórparja, borjúé 2 ft 24 kr.—1 ft 24 kr., birkáé 1 ft 30 kr.—2 ft 48 kr., magyar juhé 1 ft 45 kr.—2 ft 48 kr., bárányé 48 kr.—1 ft 36 kr., kecskéé 52 kr.—2 ft 24 kr., borzé 2 ft 24 kr.—3 ft 30 kr., rókéé 3 ft 30 kr.—4 ft 12 kr., farkasé 1 ft 30 kr.—1 ft, nemes nyesté 8 ft 30 kr.—9 ft 30 kr., könyesté 7—8 ft 30 kr., vadmaeskéé 3 ft 30 kr.—5 ft, fekete maeskéé 1—1 ft 36 kr., nyulbőr száza 23—25 ft, kömönny mázs. 7 ft 30 kr.—9 ft, gabna pozs. mérője: magyar tiszta buzaé 1 ft 36 kr.—1 ft 48 kr., kétszeresé 1—1 ft 4 kr., rozsé 1 ft 4 kr.—1 ft 8 kr., árpáé 44—48 kr., zabé 42—44 kr., tengeri 1 ft 4 kr.—1 ft 20 kr., kölesé 1 ft 20 kr.—1 ft 24 kr., Ször, marháé mázs. 2 ft, főzött és fonott lószöré 13—50 ft, nyers hosszáé 54—70 ft, rövidé 30—34 ft, finom rongyé 6—8

ft, középszerűé 5—5 ft 30 kr., közönségesé 2 ft 30 kr.—3 ft 15 kr., apatini gerebenezett kenderé 18—28 ft, gerebenezetlené 7 ft 30 kr.—8 ft 48 kr., ökörbőr párja 18—25 ft, tehéné 14—18 ft, baké 4—5 ft, szarvasé 3—7 ft, ózé 2—3 ft, átszűrt fejr banáti méz mázs. 22 ft, sárgáé 19—20 ft, barnáé 18—19 ft, egyvelgesé 18—20 ft, rozsnóié 20 ft, szarv, szarvasé mázs. 24—36 ft, ököre száza 22—24 ft, bivalé 20—22 ft, tehéné 10—12 ft, köröm 1000e 7—11 ft, szarvhegy száza 3—11 ft 30 kr., gubaes első rendű ó (köble 120 fontjával) 6—7 ft, második rendűé 5—6 ft, harmadik rendűé 5 ft, első rendű újé 6—6 ft 30 kr., második rendűé 5—5 ft 30 kr., harmadik rendűé 4—4 ft 15 kr., tengebogyó mázs. 9 ft 30 kr.—10 ft, édes kömönnyé 15—16 ft, finom asztalos enyv 17—17 ft 15 kr., középszerűé 16—16 ft 15 kr., repezoalaj vetetté 12—12 ft 30 kr., tisztázotté 13 ft 30 kr.—14 ft 30 kr., lenolajé 16—17 ft, paprikáé 9—11 ft, illír hamusziré 12—12 ft 15 kr., magyar fejré 10 ft 24 kr.—11 ft 30 kr., kékesé 9 ft 15 kr.—10 ft, kék közönségesé 8—8 ft 45 kr., barackmagé 15 ft 30 kr.—17 ft, löher és luczernamagé 15—18 ft, stájeré 20—23 ft, lenmag pozs. mérője 2 ft 30 kr.—2 ft 42 kr., vadrepeze mag 1—1 ft 30 kr., nyári vetetté 2—2 ft 30 kr., télié 2 ft 30 kr.—2 ft 50 kr., fejr mustármag mázs. 3—3 ft 30 kr., nyapju egy nyiretű legfinomabb mázs. 133 ft, finomé 97—106 ft, középszerűé 75—88 ft, közönségesé 58—70 ft, két nyiretű téli finomé 70—82 ft, középszerűé 60—67 ft, közönségesé 48—56 ft, nyári finomé 64—75 ft, középszerűé 54—60 ft, közönségesé 40—50 ft, bárány gyapjúé 60—105 ft, börről nyiretté 55—119 ft, timár gyapjúé 42—72 ft, banáti kézzel mosotté 40—41 ft, magyar fürtös kézzel mosotté 26—27 ft, szemerce mázs. 4 ft 30 kr.—4 ft 40 kr., vajé 25—26 ft, disznózsiré 13 ft 45 kr.—14 ft 30 kr., hájé 13—15 ft, disznóserté 130 ft, szalonnáé 10 ft 30 kr.—12 ft, szappan debreczenié 10 ft 24 kr.—10 ft 48 kr., szegedié 10—10 ft 48 kr., közönséges feketé 12—13 ft 12 kr., szikós finomé 8 ft 30 kr.—9 ft 30 kr., közönségesé 7 ft 30 kr., dohány tiszamelleki első r. 13—16 ft, 2od r. 7—11 ft, debrői első r. 16—20 ft, 2od r. 10—13 ft, 3ad r. 5—9 ft, debreczeni első r. 18—20 ft, 2od r. 10—14 ft, 3ad r. 6 ft 30 kr.—8 ft 30 kr., pécsi első r. 9—10 ft, 2od r. 7—8 ft, szegedi első r. 14—16 ft, 2od r. 9—11 ft, 3ad r. 6—8 ft, fonott dohány 3—3 ft 30 kr., olvasztatlan fagyué 12 ft 30 kr.—13 ft, olvasztotté 18—19 ft, banáti 14 ft 45 kr.—15 ft 45 kr., erdélyi 17 ft 36 kr.—17 ft 48 kr., olabé 14 ft 45 kr.—15 ft 15 kr., viasz sárga rozsnóié s banátié 84—88 ft, borok tokaji aszu átalagja 80—120 ft, ménési aszu akója 20—100 ft, budai ó vöröse 4—12 ft, újé 3 ft 30 kr.—4 ft, ó fehére 3 ft 30 kr. 8 ft, újé 3—4 ft, kőbányai, óé 4—10 ft, újé 3 ft 30 kr.—4 ft, hegyi fejr és vöröse óé 5—15 ft, újé 4—5 ft, sik földi fejr és vöröse 2 ft 30 kr.—3 ft, borkó (természetes) fejr mázs. 13—15 ft, vöröse 11 ft 30 kr.—12 ft 30 kr., alkana gyökéré 1/2 6—6 ft 30 kr., szappan gyökér mázs. 5 ft 30 kr.—7 ft, aszalt szilváé 4—6 ft. Pest mart. 20án 1845. Aigner Ferencz s. k. elnök, Mitterdorfer János s. k. másod elnök.

Lipthay Sándor vezetése mellett szerkeszti **Illucz Oláh János.**

C s ö d ö k.

3185. Pozsony megye törvényszékének jelentése szerint Baur sz. györgyi lakos özvegye született Sipka Erzsébet, hitelezői esodületének határnapja 1845dik évi april 1jére tüzetvén ki, és ideigleni tömeggondnokká Czintula János esküdt, perügelővé pedig Verme Möricz alügyész nevezetvén; ugyanezen kihirdetetik. Kelt Boldogasszony hó 28. 1845.

6523. Szeged városának törvényszéke jelentése szerint Ruizsa-Bognár József, és hitvese Császár-Putyi Agnes helybeli lakosok hitelezői esodületének határnapja folyó évi april 1sójére tüzetvén ki, tömeggondnokká Gábrriel János választott polgár, pergondnokká pedig Aigner Ferdinánd tiszti főügyész nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kelt Bajtéló hó 18. 1845.

4345. Arad városa tanácsának felirása szerint helybeli lakó izraelita Rechen Jakab hitelezői esodületének határnapja folyó évi april 1jére tüzetvén ki, és tömeggondnokká Markovics József tanácsnok perügelővé pedig Vranovics János tiszti alügyész nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kelt Bajtéló hó 4. 1845.

7284. Abaujmegye jelentése szerint Komáromi György hátrahagyott özvegye született gr. Beleznay Juliana elleni esodperben, az illető hitelezők megjelenése határnapjau folyó 1845dik évi april 2a tüzetvén ki, és ideiglenes tömeggondnokká Fáy Abraham alszolga-bíró, perügelővé pedig Csorba Károly hités ügyvéd nevezetvén. Kelt febr. 35. 1845.

6912. A fümei kerületi első bíróságú polgári törvényszéknek jelentése szerint Ziffer Jakab Leo helybeli kereskedő hitelezői esodületének határnapja folyó évi april 21. 22. és 23dikára tüzetvén ki; és tömeggondnokká — valamint perügelővé Dall Asta Alajos hités ügyvéd nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kelt Bajtéló hó 25. 1845.

6918. Pest vármegye esodtörvényszékének jelentése szerint Soroksár mezővárosi házasszeller Rumpi Miklós hitelezői esodületének határnapja folyó évi april 28.

29. és 30dikára tüzetvén ki; és tömeggondnokká Nagy Ferenc soroksári jegyző, perügelővé pedig Prima-er János ügyész nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kelt Bajtéló hó 25. 1845.

7084. Somogy megye jelentése szerint Annok Ferencz marczi czipósmester hitelezői esodületének határnapja folyó évi april 8kára tüzetvén ki, és ideigleni tömeggondnokká a marczi bíró, pergondnokká pedig Hodász Ignác hités ügyvéd nevezetvén; ugyan ez körszerte kihirdetetik. Kelt febr. 25kén 1845.

7677. Torontálmegye jelentése szerint Miller Lajos, újabban búbai uradalom, és később Kükékházy kerületének lakosa ellen esodper határozatván, s az illető hitelezők megjelenése határnapjau folyó évi april 15. és 16ka tüzetvén ki; és tömeggondnokká Prenszt il Erneszt, perügelővé pedig Botka Ferencz tiszthelyi ügyész nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kelt febr. 25. 1845.

3182. Pest városa tanácsának felirása szerint, néhai Vindhager Károly hitelezői esodületének határnapja 1845. évi mart. 27ére tüzetvén ki, s ideigleni tömeggondnokká Ferdinánd Ignác, perügelővé pedig Hartmann Rudolf hités ügyvéd nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kelt boldogasszony hó 21én 1845.

1682. Pest városa tanácsának felirása szerint helybeli fűszeráros Feldbacher János hitelezői esodületének határnapja 1845dik évi martius 31kére tüzetvén ki, és tömeggondnokká Fichtner J. W. — pergondviselővé pedig Emey János hités ügyvéd nevezetvén; ugyanez kihirdetés végett megiratik. Kelt Boldogasszony hó 13kán 1845.

Felszólítás.

Néhai k. kamarás Jekelfalusi József ur halála után sok rendbeli töképenzei részszert vissza fizettéven, részerint más névre irattatván által, illő tisztelettel megkérétnék a nevezett k. kamarás volt adósai, hogy egyik vagy másik örökösét, hozzá egyenesen, vagy pedig F. E. ügyvéd urnak szóló, Pestre uj-világ utczába 630 szá-

mu házba utasítandó levelek által a felül értesíteni sziveskedjenek, hogy 1826 évtől fogva miképen, mikor, és kinek fizettek le a tőkét, és a kamatokat? kinek nevére volt írva a kötelező, és ha általírás történt, kinek nevére, és mikor iratott az újabb kötelező? (3—6)

Harmadik híradás

Magyar aláírású szent képekről.

Van szerenésém a t. ez. közönségnek magyar aláírású szent képeimnek 3dik s gazdagabb kiadását híru adni, melyek 9 rendbeliek, részint magam és mások részmetvényei, részint rajzaim szerint Pesten készült könyvomatok, százez er példányban kiállítva. Ezüst p.fr. kr. Az első rendűekből (ékes aranynyomat) 12 kép — 21 2 rend. (fölmegült ó ízlésűek színes papíron) 100 4 — 3 — (ugyanazok fehérpapíron) 100 50 4 — (fekete réznyomatok csinos papíron) 100 — 50 5 — (fehér papíron) 100 40 6 — (kisebb, de ékes aranynyomatok) 24 — 24 7 — (feketéek színes papíron) 100 40 8 — (fehér papíron) 100 30 9 — nagyobb Krisztus és Mária képek egyenkint 1 és 2 krjával.

Szereshetők képeim Esztergomban a f. t. helynökségben (vicariatusban), Tillmann Adám kereskedőnél, s alulírt kiadónál; Nagyszombatban szerte a f. t. helynökségben; Budán a Religio és Nevelés szerkesztő hivatalában; Pesten Sujánszky Antal leopoldvárosi káplán urnál. — Hogy pedig művemmel czélt érhessek, bátorkodom a n. t. egyházmegyei titkoknok urakat laudatva kérni, hogy mind ezeket a megyei f. t. papságnak tudtára adni és ajánlani ne terhelhessenek, annyival is inkább, mivel a jövedelem nevezetes részét ez alkalommal is a szegény és nagyobb szorgalmu iskolás gyermekeknek szenteltem. Esztergomban februárban 1845.

Maier István, áldozó pap s mesterképző int. tanár